

Võita või võid

KADRI MEREMAA

Mis on see pettekjutelm, mis inimeste südameis igal ööl sünnib ja päeval taas sureb? – Lootus.

Mis leegitseb, kuid pole tuli? – Veri.

Mis on jää, mis printsi kiretules veelgi enam tardub, kuid mis printsi kõrvetab? – Turandot.

Turandot – kaunis printsess muinasaja Hiinas, kes oma südames kannab valu, esiema tuhandeaastast valu võõramaalaste pärast üleelatud alanduste tõttu. See valu on kivistunud pisarad, külmutanud tunded, teravdanud kättemaksukirge kõigile meestele, kes ta poole ihaldades vaatavad. Ta on õnnelik, sest juba kõlguvad kaksteist teibasse torgatud pead kõigile hoiatuseks Suure Müüri ees, ja see on vaid ühe alanud aasta irvitav vaatepilt: mehed, kes on armukõidikuis ja kellele pole antud võimet lahendada kauni Turandoti mõistatused.

Giacomo Puccini muusika on kirklik, plahvatuslik, leegitsev, pulbitsev – see on elav muusika oma ohjeldamatuses ja ometigi hoiatuses, oma ajatee ärkamistes ja loojangutes, oma sünni ja surma palavikulises erutuses, mil kohtutakse SUURE TUNDMATUGA. Tulla siia maailma, ära tunda selle tulemise põhjus, kanda oma missiooni ja lahkuda, teades – mille nimel. Tavaliselt aitavad sellele äratundmisele jõuda meid ümbritsevad inimesed. Ükskõik kui vastuvõtmatud nad meile tunduda võivad. Selline oli ka prints Turandoti, end proovile paneva Calafi ning omakaspüüdnud armastava Liú lugu, kus pole võitjat ja võidetut, on vaid

igapäevane saladusette, mille võti peitub vabas ja puhtas südames. Ooper "Turandot", lüüriline draama kolmes vaatuses ja viies pildis, jäi heliloojale viimaseks. Sedavõrd, kuidas ooperipartituur valmis, tundis ta enesest lahkuvat elujõudu, sest libretist sai pideva rahulolematuse osaliseks: kuidas ta küll ei tunneta aja lendu, on nii kiire, et maa lausa põleb jalge all... Kandes endas surmahaiguse külma haaret, põles Puccini vaimustusepalangus ja erutuses kui elusaladuste jälile jõudnu, kellele on jäänud veel mõni hingetõmme. Ja kusagil terendaval tunnetusepiiril on juba hakanud vastu liikuma TUNDMATU. On elu seadus, et temaga saadakse kokku vaid piirsituatsioonis või siis seljaga siinpoolsusele pööratuna. Ja miks just "Turandotis" kohtume erilisega? Maailmaklassis meistritööd on ju ka kuulnud kolmik "Mantel" – "Õde Angelika" – "Gianni Schicchi", "Boheem" ja "Butterfly"? Tõmbame paralleeli Mozarti "Reekviemiga". Võime täheldada, et põhjus on üks – ärattee. Puccini hingest nõudis väljapääsu Liú liigelaul, mis sai hümniks igavikulisel. Liú surmalaul jäi Meistrile viimaseks, ooperi lõpetas Puccini õpilane Franco Alfano. Happy end, mille ta paberile pani, mõjub kogu eelneva draama kontekstis absurdiina.

See, mis toimus 27. aprillil Estonia Kontserdisaalis, kuulub kindlasti Eesti muusikaelu suursündmuste hulka. Esmakordselt Eestis kõlas kontsertettekandena Giacomo Puccini ooper "Turandot", mille eest suur aitäh Arvo Volmerile.

etud saada?

"Turandot" on kindlasti Arvo Volmeri viimaste aastate kõrgsaavutus.

Kalju Suure foto

Arvo Volmer juhatas suurt esituskoosseisu valitsetud kirglikkuse, tugeva sisendusjõu, veendumuse,

valu, vabaduse ja loomulikkusega, luues kirgastest mosaiigikildudest suurejoonelise terviku. Seda ette-

kannet tuleb kahtlemata lugeda ta viimaste aastate kõrgsaavutuste hulka, mille tugevamateks lülideks sellel õhtul olid Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Pille Lill, Marina Lapina ja Gianfranco Cecchele. Kaks sopranit – lüüriline ja dramaatiline, nii erinevad rollilt, kandsid eneses kahe pooluse vastastikku tõukavaid laenguid, milleta ei sünniks elu arengut.

Pille Lill – soojus, vabadus, loomulikkus: Liü armastus on omakasupüüdmatu enesest andmine, teenimine, ohvriktoomine. Viimastel kuudel oleme võinud Pille Lillega kohtuda nii "Boheemis" kui "Butterflys" ning kogeda midagi täiesti erakordset: midagi, mis temast saali voogab. Viimaste aastate vokaliotsingud kannavad märgatavat vilja, selles pole mitte üksnes enese leidmist, selles on tehnilist vabadust luua ja anda.

Marina Lapina – külm sära, kõrgklassile omane rafineeritus, jõulisus. Selline ju Turandot ongi.

Kahtlemata helisevad kuulajail veel kaua kõrvus ooperi jõulised ja kaunid koorid (Estonia Teatri koor, Eesti Poistekoor), mis kohati paisusid nii jõuliseks, et keegi oli huvi tundnud: kas ikka orel ka mängis? Väga sümpaatselt esitati teisedki osad (Georgi Seleznjov, Eduards Cudakovs, Guntars Rungis, Ivars Krastinš, Tarmo Sild, Rosislav Gurjev). Ja tänu ka kavalehe koostajatele (Maia Lilje, Medea Jer-ser, Kaja Irjas, Eva Nukk)!